

Den moderna papparollen - ett faderskap i förändring

Lina Aldén* & Anne Boschini**

*Linnéuniversitetet och Institutet för social forskning (Sofi)

** Institutet för social forskning (Sofi)

Ökad jämställdhet med ett nytt pappaideal

Syftet med rapporten

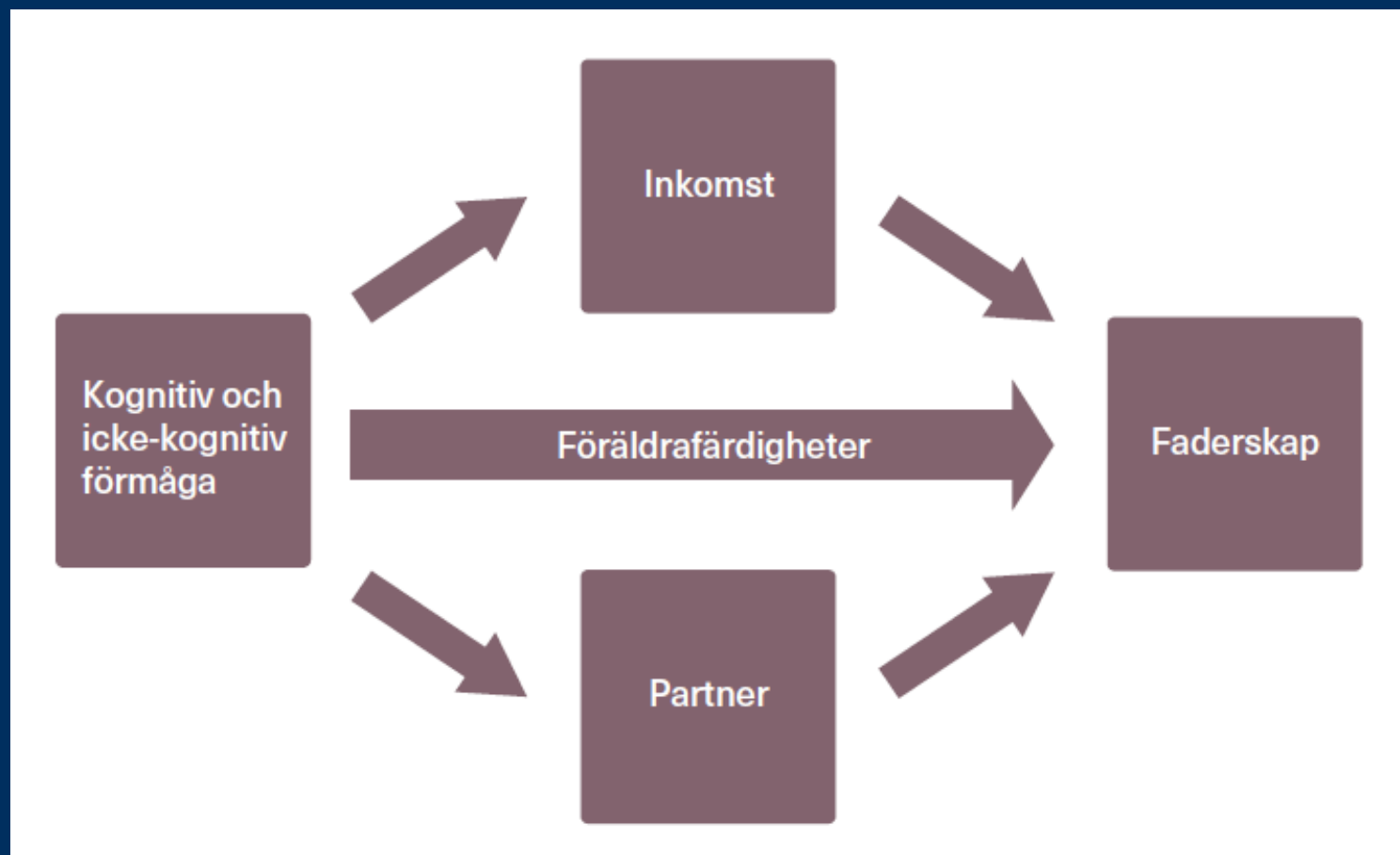
är att belysa **hur faderskapet har förändrats**

Två mindre studerade dimensioner i fokus:

1. Hur har den ökade jämställdheten påverkat **vilka män som blir fäder?**
2. **Vilka fäder tar inte ut någon betald föräldraledighet** trots förväntningar om ett större omsorgsansvar?

→ ökad förståelse för hur vi kan stödja ett mer jämställt föräldraskap

Vilka män blir fäder?

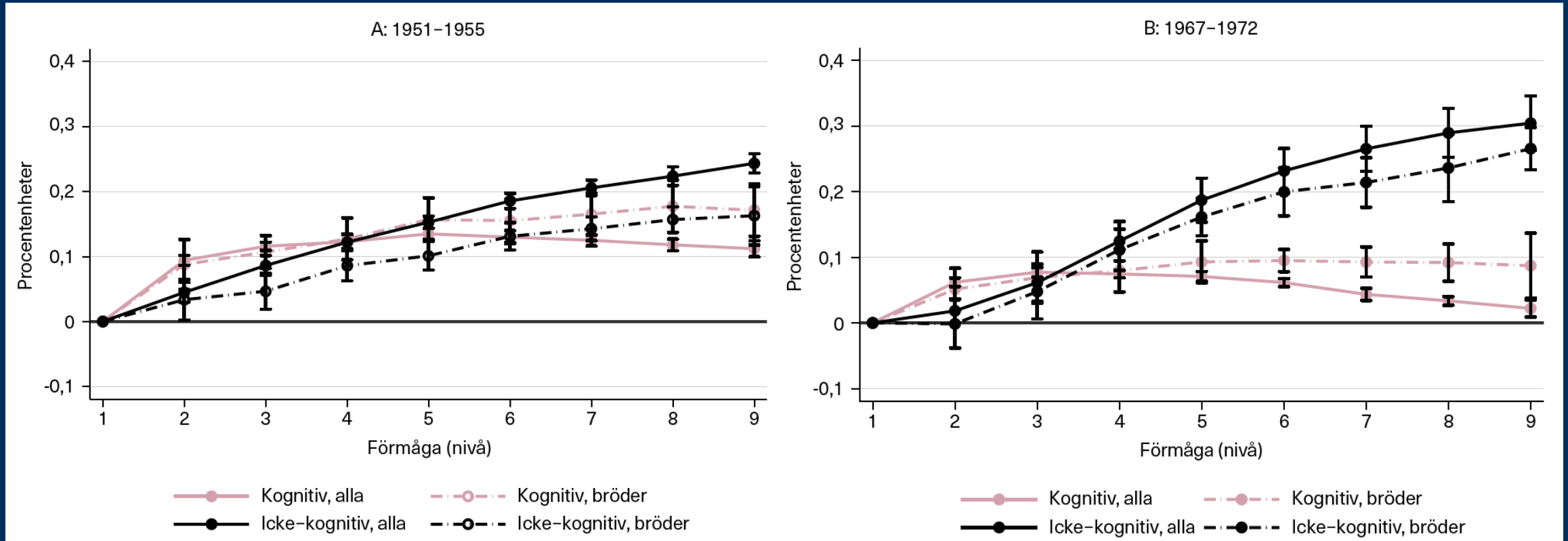

Data, begränsningar och definitioner

- Män födda i Sverige mellan 1951 och 1972
- Sannolikheten att vara förälder vid 45 års ålder
- Förmågor för alla män som mönstrade mellan 17 och 24 års ålder
 - **Kognitiva förmågor:** logiska, spatiala, tekniska och verbala förmågor
 - **Icke-kognitiva förmågor:** social mognad, psykologisk energi, intensitet och känslomässig stabilitet

Registerdata över fertilitet, civilstånd, utbildning och inkomster från Statistikmyndigheten (SCB) och mönstringsdata över förmågor från Krigsarkivet

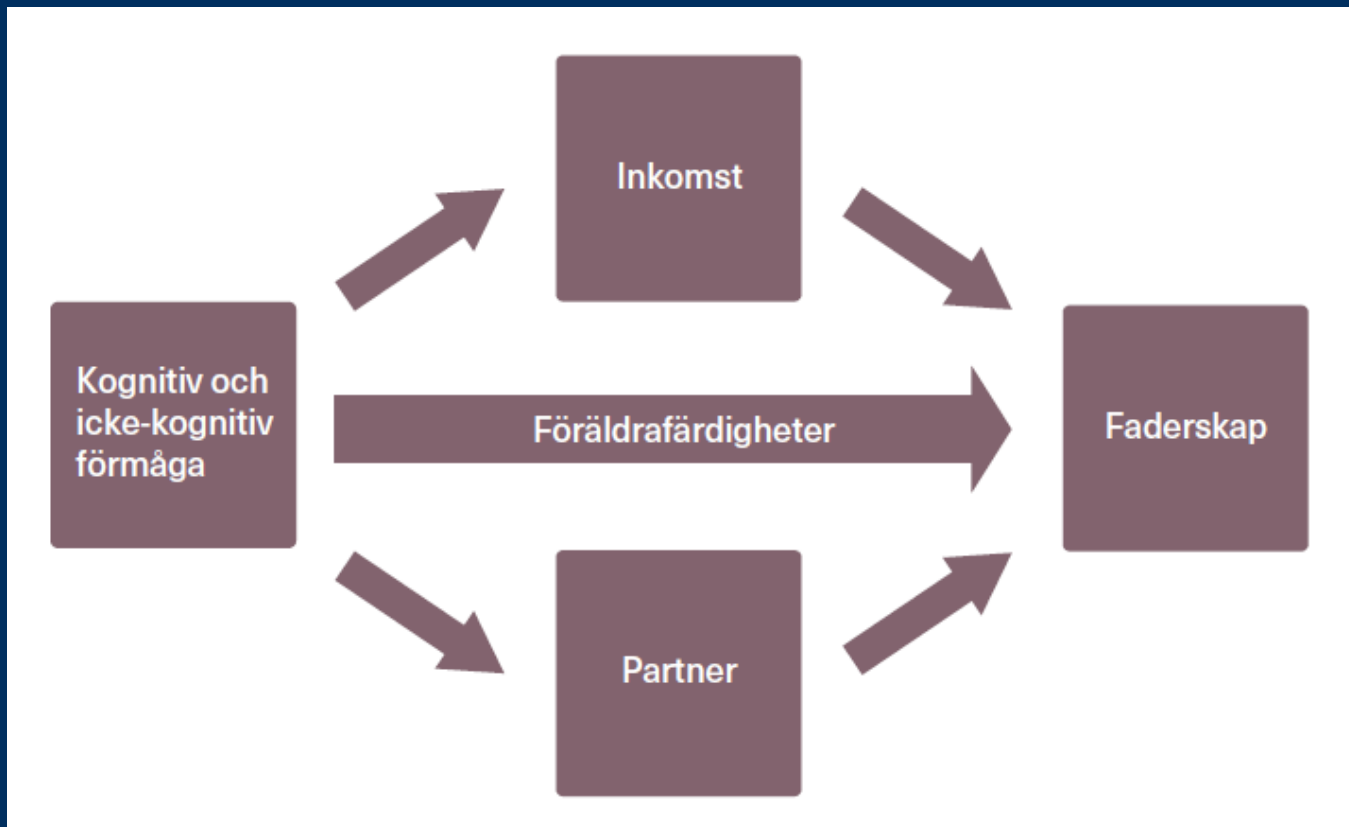
Betydelsen av icke-kognitiv förmåga har ökat

Fäder på senare tid har *högre* icke-kognitiv förmåga än fäder i tidigare generationer

- Betydelsen av icke-kognitiv förmåga har ökat med drygt 55 procent

Varför har icke-kognitiv förmåga blivit viktigare?

Har män med hög social förmåga blivit mer attraktiva som partners?

- **Nej, lika viktig nu som tidigare**

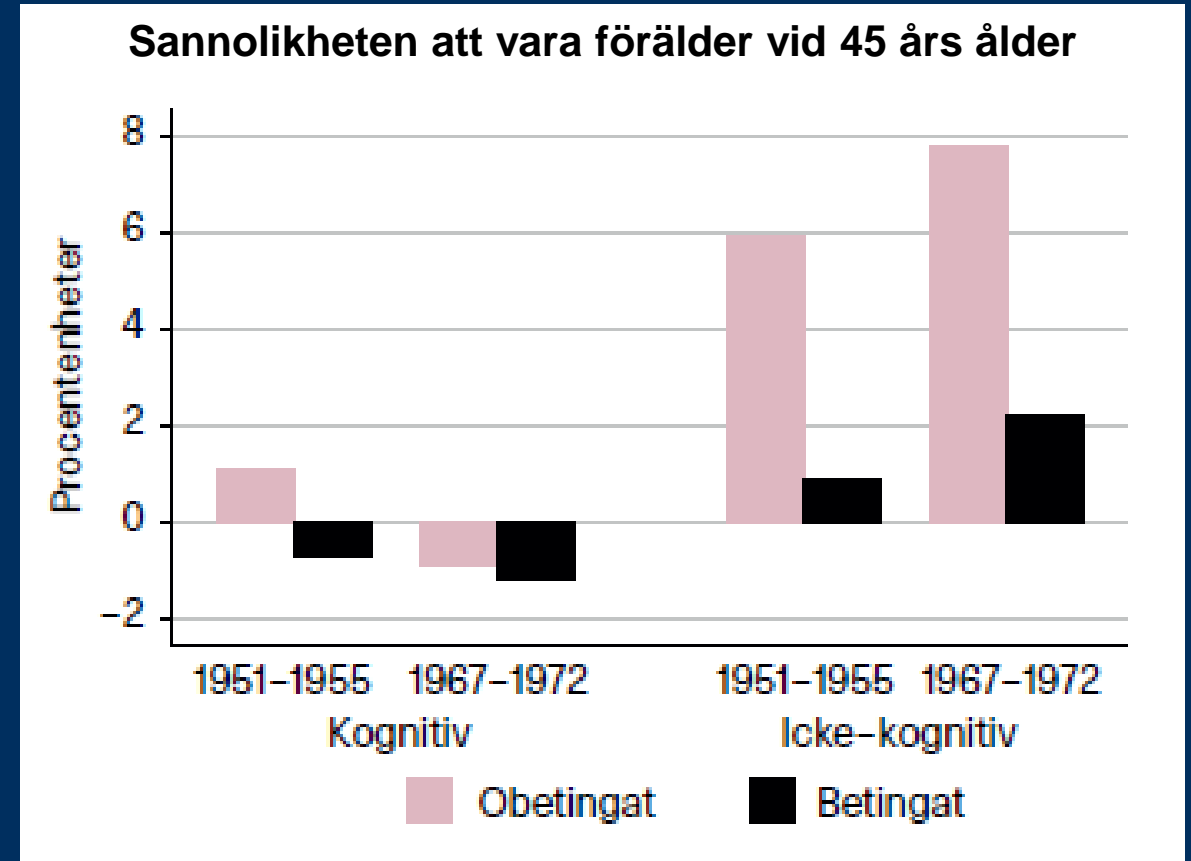
Tjänar män med hög icke-kognitiv förmåga mer än tidigare?

- **Ja, men oavsett inkomst är icke-kognitiv förmåga viktigare nu än tidigare**

Har mäns föräldrafärdigheter blivit viktigare?

Ökad betydelse av föräldrafärdigheter?

- Ja, icke-kognitiv förmåga viktigare för faderskap, oavsett inkomst och partnerhistorik
- Föräldrafärdigheter står för drygt 30 procent av den ökade betydelsen av icke-kognitiv förmåga
- Pekar på att
 - kvinnor föredrar att bilda familj med män med goda föräldrafärdigheter
 - män med låga föräldrafärdigheter själva avstår från att bli förälder

Vilka fäder tar *inte* ut någon föräldraledighet?

- Sedan 1974 har mammor och pappor samma rätt till föräldrapenning
- Mammor tar fortfarande ut merparten av föräldraledigheten

Vad utmärker pappor som inte tar ut några föräldrapenningdagar?

Föräldrar går miste om (betald) tid med barnet när pappor inte tar sina reserverade dagar

Data, begränsningar och definitioner

- förstagångsföräldrar
- föräldrapenning under barnets två första år
- fäder som lever tillsammans med barnets mor året då barnet föds och/eller året efter
- pappan är född i Sverige

Data från Försäkringskassan över föräldrapenningsuttag för föräldrar till barn födda från 1994 till 2015

Uppgifter om föräldrarnas utbildning, sysselsättning och inkomster samt civilstånd från Statistikmyndigheten SCB; data över slutenvård från Socialstyrelsen och brottsdomar från Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

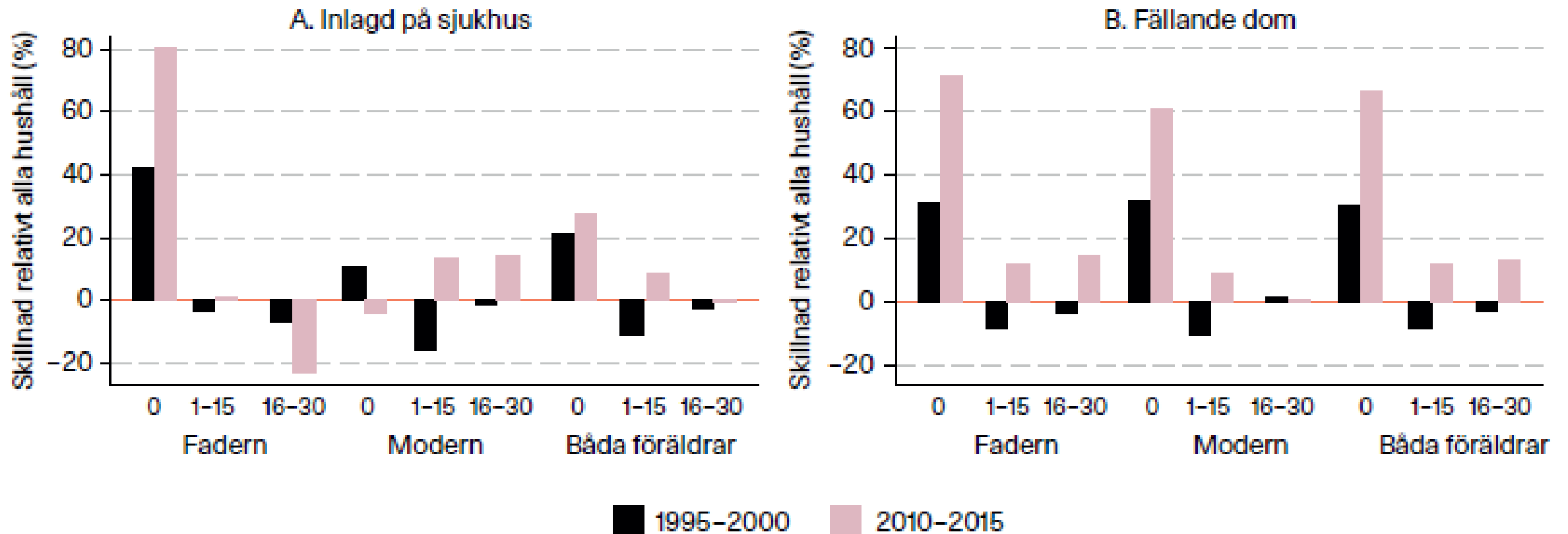
I. Deskriptiva mönster

Fysiska eller ekonomiska hinder?

- Långvarig sjukdom, brottslighet
 - Arbetslöshet, egenföretagare, andel av hushållsinkomsten
-
- Utvecklingen över tid
 - pappor som får barn 1995-2000 jmf med 2010-2015
 - Jämför dessa egenskaper hos pappor som inte tar ut FP med alla fäder

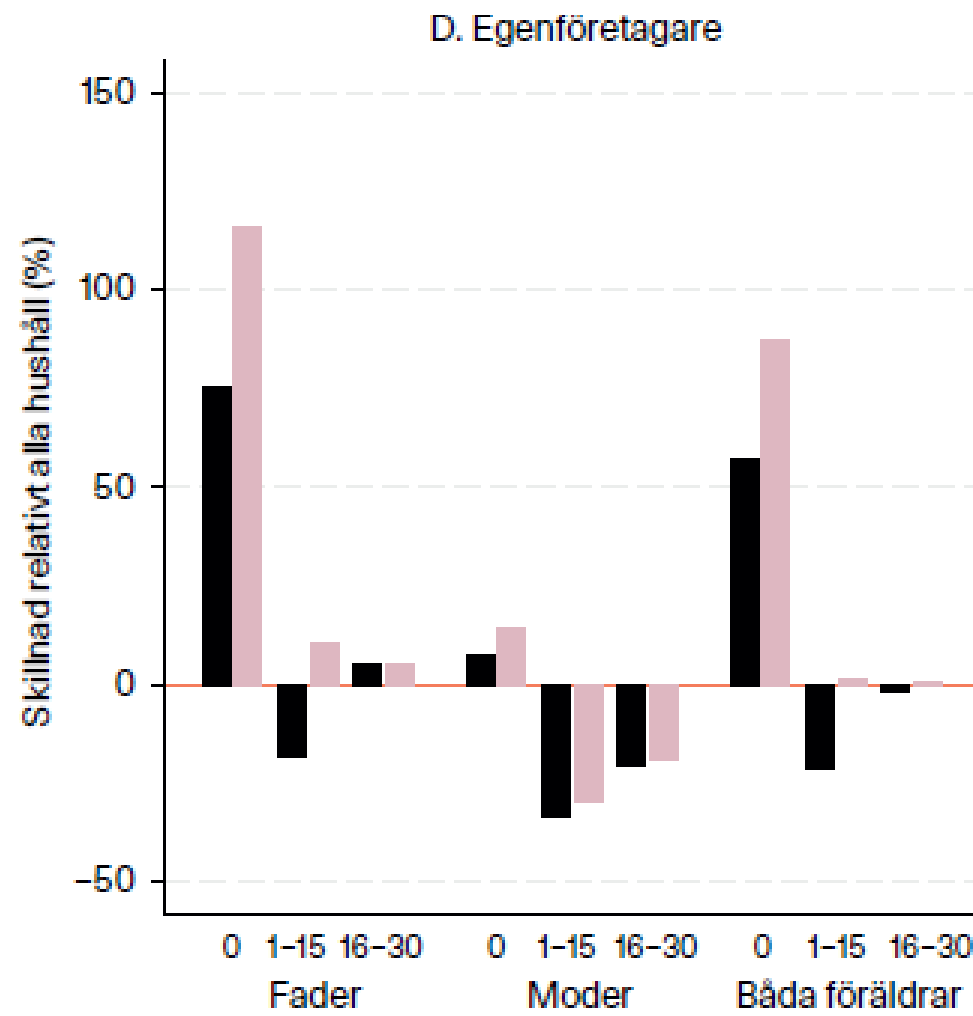
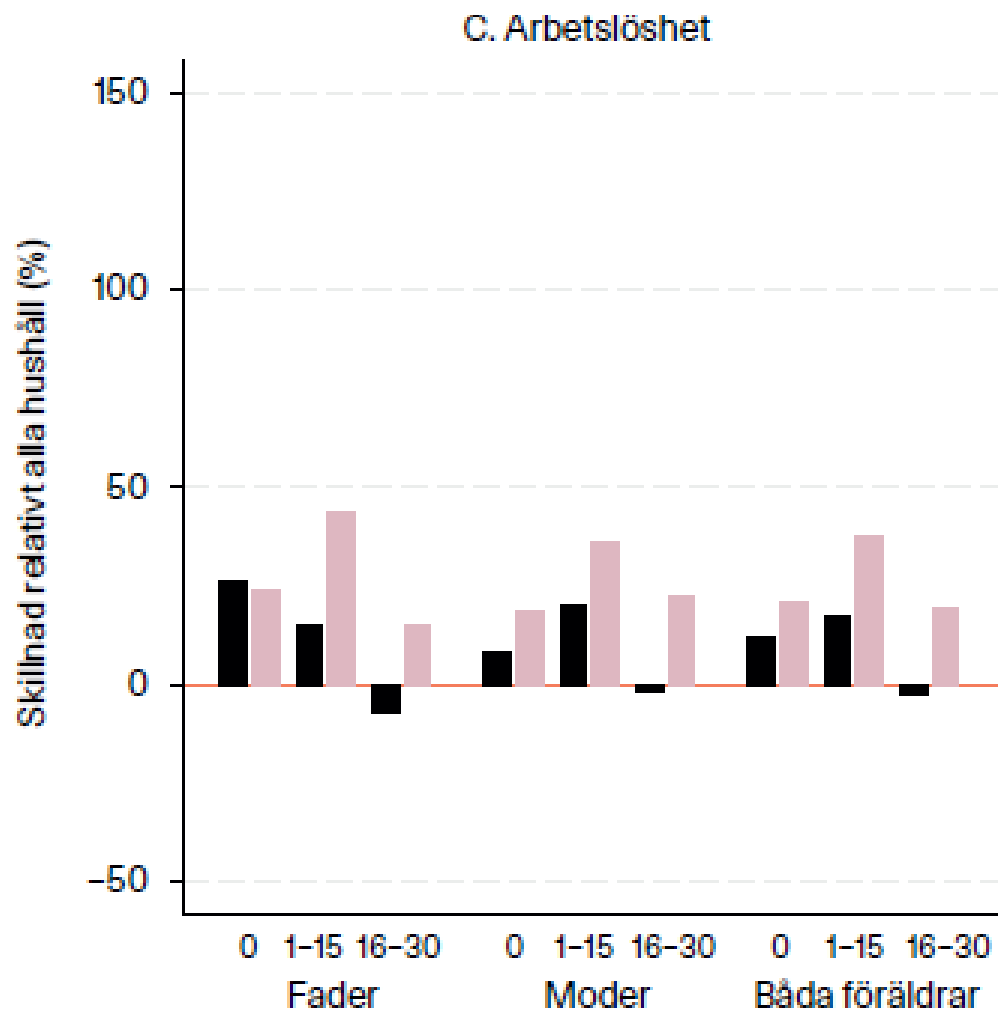
Fysiska hinder?

Ja, men få pappor i dessa grupper

Ekonomiska hinder?

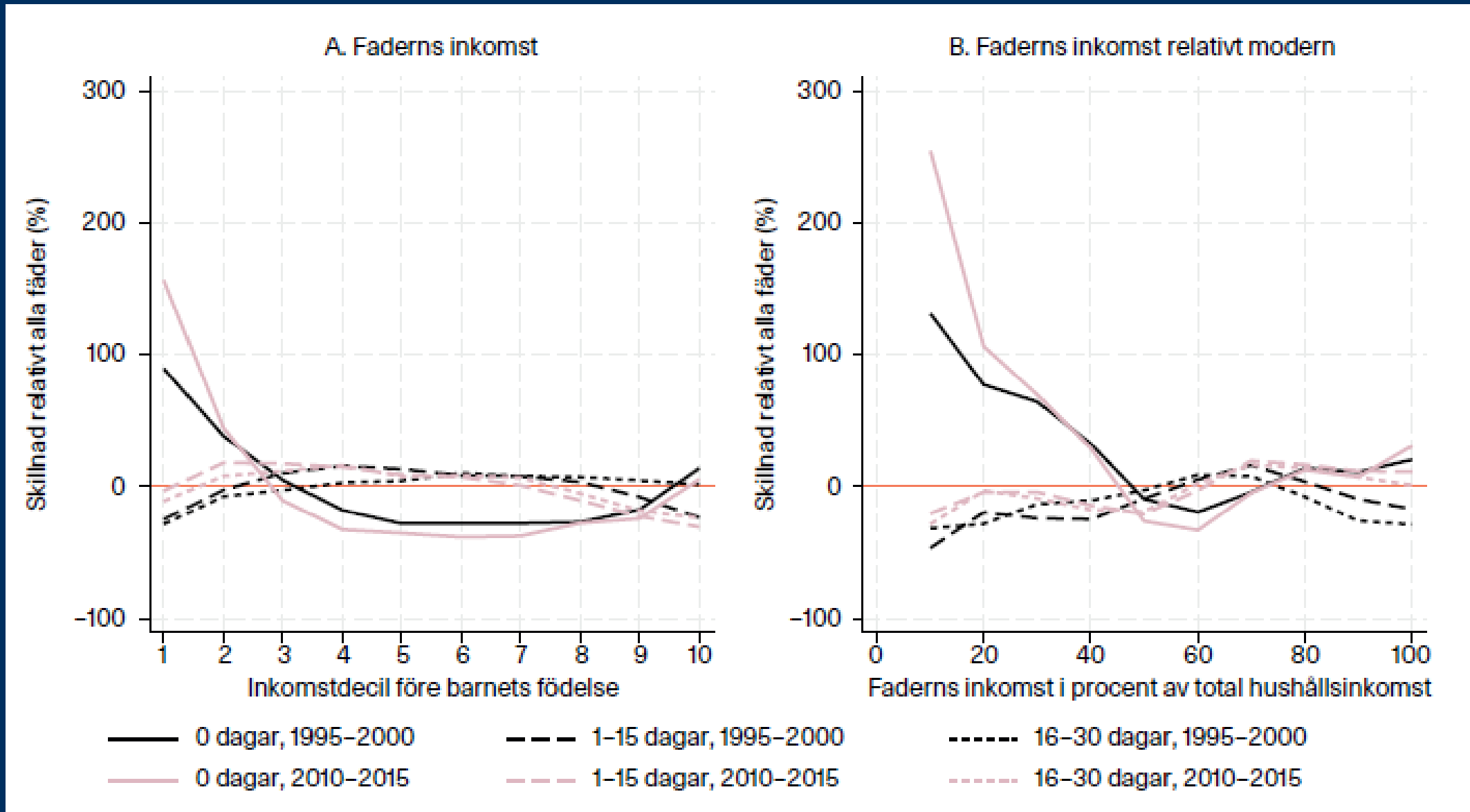
Ja, fler egenföretagare

■ 1995-2000 ■ 2010-2015

Ekonomiska hinder?

Ja, fler låginkomstpappor samt som tjänar mindre än mamman

II. Effekter av reserverade dagar

I samband med de första reformerna ökade sannolikheten att dessa fäder:

- ✓ befann sig i den nedre delen av inkomstfördelning (lägsta tredjedelen) med ca 50–65 procent
- ✓ tjänade mindre än mamman med runt 90 procent

Pappor som inte tar ut föräldrapenningdagar en alltmer selekterad grupp:

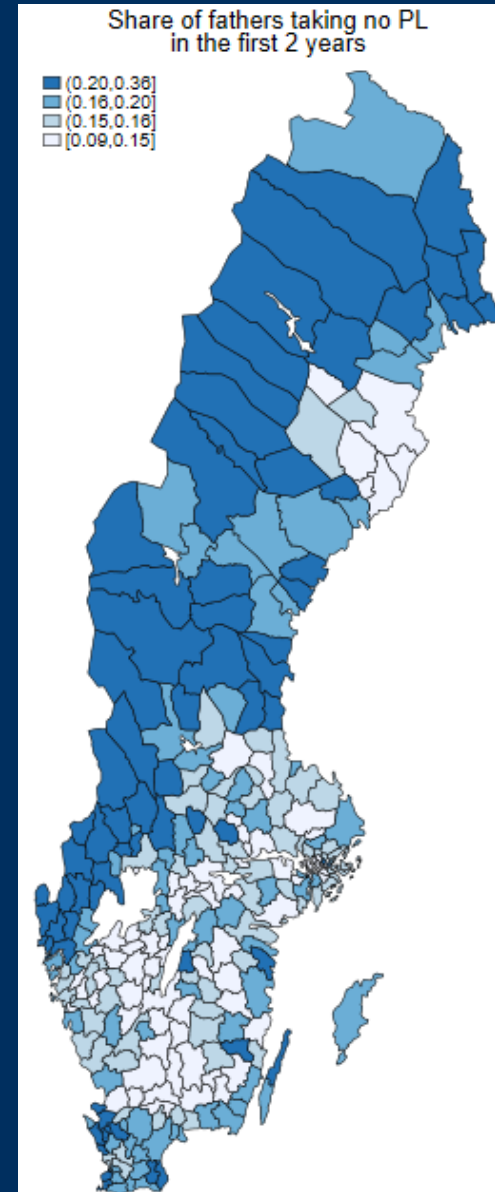
- ✓ **låg disponibel inkomst**
- ✓ **tjänar mindre än mamman**

III. Har fäder som inte är föräldralediga mer traditionella normer?

A. Regional samvariation mellan andelen fäder som inte tar ut någon föräldrapenning och andelen i regionen som instämmer i:

- "Att ha en universitetsutbildning är viktigare för en pojke än för en flicka"
- "Män är bättre politiska ledare än kvinnor"
- "När det är ont om jobb har män större rätt till jobben än kvinnor"

B. Vanligare bland pappor som inte tar ut föräldrapenning att tillhöra hushåll med traditionella normer (när vi använder pappors syskonkomposition som mått på könsstereotypa normer)

Avslutningsvis

Mäns sociala kompetens och föräldrafärdigheter har blivit viktigare för att bli pappa

- ✓ **Tidigt stödja unga pojkars utveckling av social förmåga**

Tydlig trend där fäder som inte tar ut föräldrapenning i högre grad är låginkomsttagare, tjänar mindre än modern och tillhör hushåll med mer traditionella könsnormer

- ✓ **Mer föräldraskapsstöd riktat mot pappor**
- ✓ **Ett tak för när de nuvarande reserverade dagarna får tas ut**
- ✓ **Reservera hälften av föräldrapenningdagarna till vardera föräldern**

